

RUTA TURÍSTICA DE COOLTUR TURISME CULTURAL

BATALLA D'ALPENS

@cooltur1

@twitcooltur

@_cooltur

#unmondecultura

El Carlisme va ser un fenomen que va aparèixer al llarg del primer terç del segle XIX, i que va provocar tres guerres civils. El seu origen el trobem en l'absència de barons en el fil successori del monarca espanyol Ferran VII que només tenia una filla, Isabel II.

Ferran VII, a les portes de la mort a causa d'una malaltia, al 1830 va abolir la Llei Sàlica, llei que impedia de regnar les dones, mitjançant la Pragmàtica Sanció. Amb aquesta decisió, el monarca assegurava la línia successòria a favor de la seva filla. Aquesta decisió va ser fortament rebutjada pel seu germà, Carles Maria Isidre (Carles V) que aspirava a la corona espanyola.

Aquestes guerres, però, van anar més enllà d'una simple lluita dinàstica. Van suposar la lluita entre dues concepcions polítiques, marcant un abans i un després en la constitució política espanyola.

Tots els intents carlins per poder accedir al tron espanyol no va tenir èxit. Les tres guerres van ser guanyades pel bàndol liberal.

Qui eren els Carlins?

Els carlins eren defensors de la tradició, que usaven per a legitimar els seus drets i els seus valors: Déu, Pàtria, Furs i Rei. Així doncs, qui formava part del bàndol carlista era la majoria de la classe noble, diferents estaments de l'església catòlica, i gran part de terratinents agraris.

En les tres guerres van lluitar per la legitimitat de la branca masculina en el tron espanyol, i en contra de la doctrina liberal, que la consideraven una nefasta modernitat.

Així doncs, en la Primera Guerra Carlina (1833 – 1840) el líder del bàndol carlí va ser Carles Maria Isidre, germà de Ferran VII i conegut com a Carles V.

Durant la Segona Guerra Carlina (1846 – 1849), coneguda també com a Guerra dels Matiners, es va intentar el casament d'Isabel II amb el fill de Carles V, Carles Lluís de Borbó i de Bragança (Carles VI), però el casament no es va poder dur a terme, i va esclatar la Guerra en defensa del moviment carlí.

La Tercera Guerra Carlina (1872-1876) va ser iniciada per la crida a agafar les armes per part de Carles Maria dels Dolors de Borbó i d'Àustria, conegut com a Carles VII, fill de Carles VI.

Qui eren els Isabelins (liberals)?

Ferran VII va deixar com a hereva al tron a la seva filla Isabel II. El problema és que quan va morir el monarca, Isabel només tenia 2 anys, així que la seva mare, Maria Cristina, va ocupar el tron, com a regent, mentre la seva filla no fos major d'edat.

Tant la noblesa, com gran part de l'església i de la burgesia agrària estava en contra d'aquest nomenament. Veient això, els partidaris d'Isabel va anar a buscar suport en el bàndol liberal, format, bàsicament, per la burgesia industrial i la classe obrera.

El sector liberal, fortament impregnat de les noves idees sorgides de la revolució francesa, va veure que donant el suport al bàndol Isabelí, tenien la possibilitat d'anar introduint canvis en la forma del govern, i, així, fer i tenir un govern més liberal. Trencant, d'aquesta manera, amb el dret diví a la preservació dels drets, i obrint-se, doncs, a la possibilitat d'accedir a drets que fins aquell moment els havien estat denegats.

La Batalla d'Alpens

Era el 9 de juliol de 1873. L'infant Alfons Carles de Borbó, germà del pretendent carlí Carles VII, junt amb la seva esposa i altres caps de l'exèrcit carlí, com Savalls, van marxar de Prats de Lluçanès en direcció a Sant Quirze de Besora. Quan passaven per Perafita, el contingent es va assabentar que el brigader Cabrinetty, cap de l'exèrcit liberal, junt amb els seus homes, es dirigien cap a Puigcerdà amb la intenció de passar per Alpens.

En assabentar-se de les intencions dels liberals, els caps carlins es van reunir per a debatre si havien d'intentar plantar batalla al grup liberal o si era millor ignorar la partida liberal i continuar el seu camí en direcció Sant Quirze. En aquesta reunió, la majoria de carlins volien anar a trobar els liberals i presentar-los-hi batalla, doncs alguns d'ells tenien fort ressentiment en contra de Cabrinetty. L'únic alt cap que es va oposar a anar a presentar batalla va ser Savalls.

Els carlins, al final, van decidir presentar batalla a la facció liberal. La seva intenció era presentar-la a Alpens, però per a poder-ho fer, havien d'arribar a la població abans que els liberals.

En arribar primer a Alpens, l'exèrcit carlí es va anar posicionant al voltant de tot el poble per a poder crear una emboscada a l'exèrcit liberal. Quan els liberals

van entrar a Alpens, els carlins van tancar tots els punts de sortida i els van atacar. En veure's emboscats, molts liberals es van fer forts en algunes cases del poble, cosa que va provocar que els combats duressin tota la nit.

El resultat de la batalla va ser la victòria de la facció carlina. El brigader liberal Cabrinetty va caure mort, a causa d'un tret al coll, en les primeres hores de batalla.

Des de COOLTUR us proposem un recorregut pel poble d'Alpens per tal de poder descobrir i observar l'escenari de la Batalla d'Alpens.

Carrer del Ramal

La nostra primera parada és al **carrer del Ramal**. Creiem que per aquest carrer va ser per on van entrar les tropes carlines, les quals provenien des de Perafita. Des d'aquí l'exèrcit carlí es va anar repartint als voltants del poble per a poder

preparar una emboscada a l'exèrcit liberal.

Dirigiu-vos a sud-oest

109 m

Gireu a l'esquerra.

72 m

Gireu lleugerament a l'esquerra.

17 m

Plaça de l'Església, 2

En el seu desplegament en tot el poble, creiem que els carlins van deixar algun dels seus homes al **campanar de l'església**, un dels punts estratègics que els podia donar cert avantatge a l'hora de presentar batalla, ja que des d'aquest punt

es podia controlar gran part del poble. És molt possible que des d'aquí es disparés el tret que va matar el brigader liberal Cabrinetty.

Dirigiu-vos a nord-oest

11 m

Gireu lleugerament a l'esquerra.

13 m

Gireu lleugerament a la dreta.

131 m

Gireu lleugerament a l'esquerra.

4 m

Carrera Lluçanesa

Un cop van deixar uns quants soldats en la posició de franc tiradors al campanar de l'església, els carlins deurien anar fins a la **carrera Lluçanesa** per a tancar una de les possibles sortides del poble.

Dirigiu-vos a nord-est

4 m

Gireu lleugerament a l'esquerra.

562 m

Carrer Baix, 3

Pel què fa a l'exèrcit liberal, aquest va entrar al poble per la part sud. Segurament, aquest va ser el camí que van utilitzar les forces liberals per a entrar el poble fins que al **Carrer de Baix** van començar a ser atacats per l'exèrcit carlí. L'exèrcit liberals va

intentar respondre l'atac, però va agafar per sorpresa a tots els seus soldats, i mentre alguns lluitaven ferotgement, d'altres intentaven amagar-se i fer-se forts en algunes cases del poble.

Dirigiu-vos a est

La destinació quedarà a mà dreta

147 m

Carrer Graell, 12

En veure aquesta situació, el brigader Cabrinetty, cap de l'exèrcit liberal, intentava encoratjar als seus homes en la lluita. Els seus crits d'ànim van sorgir efecte, i l'exèrcit liberal va anar guanyant terreny, mica en mica, a l'exèrcit carlí.

Van arribar a la unió del **carrer Graell i el carrer dels Rosers**. En aquest punt, en mig de la batalla, un tret al coll va segar la vida al brigader Cabrinetty. Hi ha

